

Stabilitatea cursului nu a eliminat vulnerabilitatile comertului exterior în 2025 (analiza)

Reducerea deficitului comercial al României în 2025 a fost determinată în principal de frânarea importurilor și de prudența financiară a companiilor, nu de o îmbunătățire structurală a competitivității externe, în contextul în care stabilitatea relativă a cursului de schimb a mascat presiuni valutare persistente, arată o analiză de specialitate, realizată pe baza datelor Institutului Național de Statistică (INS).

"Lecția anului trecut, pe baza evoluției balanței comerciale a României, este că amânarea ajustărilor nu elimină riscul, ci îl concentrează. În 2026, diferența o va face capacitatea firmelor de a înțelege expunerea valută reală și de a o gestiona activ, înainte ca presiunea să se reflecte integral în costuri și marje", a afirmat Teofil Stanculea, director comercial Akcenta în România, citat în comunicat.

Datele INS pentru anul 2025, publicate luni, 9 februarie, confirmă o ajustare lentă, dar vizibilă, a comerțului internațional al României, arată cercetarea.

"Exporturile FOB au totalizat 96,6 miliarde euro (+4,2% față de 2024), în timp ce importurile CIF au ajuns la 129,4 miliarde euro (+2,6%). Deficitul balanței comerciale s-a redus la 32,7 miliarde euro, cu 2% sub nivelul din 2024. Reducerea deficitului nu indică o schimbare structurală de competitivitate, ci mai degrabă un efect de frânare a importurilor, pe fondul presiunilor de cost, al cursului de schimb și al prudenței financiare în a doua parte a anului. Finalul de an confirmă această dinamică: în decembrie 2025, exporturile au crescut cu 9,4% anual, în timp ce importurile au scăzut ușor, cu 0,4%, ceea ce a contribuit la temperarea deficitului lunar", se menționează în document.

Potrivit sursei citate, 2025 a fost un an de reconfigurare a relațiilor comerciale internaționale ale României.

Raportarea din luna decembrie și datele cumulate pentru întreg anul 2025 trebuie citite dincolo de nivelurile absolute. Informația relevantă apare în diferențele de ritm, structura fluxurilor și mecanismele de ajustare, mai arată studiul.

Principalul indicator-cheie este relația dintre dinamica exporturilor și cea a importurilor. În 2025, exporturile au crescut cu 4,2%, iar importurile cu 2,6%, ceea ce explică reducerea deficitului comercial anual la 32,7 miliarde euro.

"Această evoluție sugerează o economie în care cererea internă începe să se tempereze, dar rămâne structural dependentă de importuri, în special pentru bunuri intermediare și produse cu valoare adăugată ridicată. Analizând datele lunii decembrie, luată individual, se conturează un final de an care a concentrat decizii comerciale amânate, corecții de stocuri și ajustări de cash-flow", precizează specialiștii.

Datele INS indică, pentru decembrie 2025, o ușoară contracție anuală a importurilor, semnalând presiune pe costuri și o abordare mai defensivă din partea companiilor. În paralel, dinamica pozitivă a exporturilor indică o cerere externă încă activă, dar insuficientă pentru a schimba structura de fond a balanței comerciale.

Nivelul absolut al deficitului rămâne însă determinant. Un deficit de peste 30 de miliarde de euro implică o cerere structurală de valută, care influențează direct costurile, marjele și riscurile financiare ale companiilor din import-export.

"Competitivitatea externa a României nu s-a schimbat semnificativ în 2025", este de parere Teofil Stanculea.

Privit în ansamblu, anul 2025 confirma un comerț internațional activ, dar vulnerabil prin structura. Ponderea ridicata a schimburilor comerciale cu Uniunea Europeana - 71,3% din exporturi și 72,1% din importuri - arata o integrare profunda în ciclul economic european.

"Desi ofera o stabilitate relativa, dependenta de zona euro limiteaza capacitatea companiilor românești de a-si diversifica oferta în perioade de încetinire generalizata a cererii. Structura exporturilor este dominata de masini și echipamente de transport (46,6%) și alte produse manufacturate, reflectând integrarea României în lanțuri regionale de producție", precizeaza sursa citata.

În acelasi timp, structura importurilor confirma dependenta de bunuri intermediare, energie și produse chimice, cu impact direct asupra sensibilitatii la cursul de schimb și la costurile externe.

"Ce vedem în România nu este un caz izolat. Aceeasi combinatie de deficit comercial ridicat, dependenta de importuri și presiune valutara apare și în alte economii din Europa Centrala, precum Cehia, Polonia sau Slovacia. Diferentele tin mai puțin de directie și mai mult de viteza: toate aceste piete reactioneaza la aceleasi socuri - costuri, curs, cerere externa - însă cu instrumente și grade diferite de flexibilitate", noteaza Stanculea.

Din perspectiva macro, relatia dintre deficitul comercial și cursul de schimb ramâne centrala. Stabilitatea relativa a euro/leu în 2025 nu înseamna în mod obligatoriu o echilibrare naturala a fluxurilor comerciale, ci un cadru administrat strict, care atenueaza volatilitatea pe termen scurt fara a elimina presiunile structurale.

Conform analizei, anul 2025 a marcat depasirea unui prag valutar cu semnificatie economica și psihologica majora: cursul euro/leu a trecut peste nivelul de 5,00 lei. Astfel, acest moment a amplificat presiunile de cost pentru companiile dependente de importuri și a influentat comportamentul de consum și aprovizionare.

"Depasirea pragului de 5,00 lei pentru un euro a venit târziu în România, dupa o perioada prelungita de stabilitate administrata a cursului. Interventiile repetate ale BNR au limitat volatilitatea pe termen scurt, dar au amânat ajustarea perceputa de companii", a afirmat Stanculea.

Ea sustine ca, pentru mediul de afaceri, acest lucru a însemnat o acumulare de presiune: costurile au crescut gradual, iar momentul ruperii pragului psihologic a avut un impact disproporționat asupra sentimentului economic.

"România importa masiv bunuri de consum și produse intermediare din zona euro. Depasirea pragului de 5,00 lei a crescut imediat costurile de aprovizionare", arata analiza.

Datele INS sugereaza ca acest soc de curs a contribuit la temperarea consumului intern în a doua parte a anului, ceea ce s-a reflectat într-o crestere mai lenta a importurilor și într-o reducere relativa a deficitului comercial.

"Desi, teoretic, un leu mai slab ar fi trebuit sa sprijine exporturile, structura industriei românești - dependenta de inputuri importate - a limitat acest beneficiu. Cresterea costurilor de producție a anulat o parte semnificativa din avantajul de curs", se mai precizeaza în document.

În 2025, întărirea dolarului fata de euro a influentat direct costul importurilor denominate în dolari, în special energia și materiile prime, mentinând presiunea asupra balantei comerciale chiar și în conditiile reducerii volumelor.

Intrarea în 2026 găsește companiile românești într-un context în care riscul valutar nu mai este o variabilă abstractă, ci un factor direct de cost și decizie.

"Experiența anului 2025 a arătat că stabilitatea cursului euro/leu poate masca presiuni reale, care se acumulează gradual în bilanțuri și în structura prețurilor, până când ajustarea devine inevitabilă. Pentru anul în curs, așteptările din piață indică menținerea volatilității pe perechea euro/leu, ceea ce va continua să influențeze costul importurilor denominate în dolari - energie, materii prime și bunuri intermediare", se mai precizează în document.

În acest context, așteptările pentru 2026 indică un euro/leu menținut într-un interval relativ stabil, dar cu un risc asimetric spre depreciere, ceea ce transformă cursul de schimb dintr-o variabilă macro într-un factor operational de cost. Pentru companii, gestionarea activă a riscului valutar devine o componentă esențială a deciziilor comerciale și financiare, nu doar o reacție defensivă, menționează cercetarea.

Akcenta CZ este unul dintre cei mai importanți operatori de schimb valutar de pe piața cehă și din Europa Centrală, activ în Polonia, Ungaria, Slovacia și România.